

Po pierwsze przedsiębiorczość!

RAFAŁ KASPRZAK

Lata 2007–2013 będą okresem wdrażania środków europejskich, w którym szczególnie ważnym wymiarem stanie się wspieranie przedsiębiorczości w społeczeństwie. Aby wyjść naprzeciw celom budowania innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki, zdecydowano się na zbudowanie szerokiego zakresu wsparcia ukierunkowanego na zachęcanie obywateli do bycia przedsiębiorczymi.

W niniejszym artykule pominięte zostaną różnorodne formy instytucjonalne ukierunkowane na wspieranie postaw przedsiębiorczych. W dalszej części spróbuję skoncentrować się na próbie odpowiedzi na częste pytanie skierowane do osób specjalizujących się w doradztwie europejskim – pytanie o środki publiczne pomagające założyć działalność gospodarczą. W bieżącym okresie programowania podstawowym źródłem finansowania powstawania nowych przedsiębiorstw powinien okazać się Program Operacyjny Kapitał Ludzki – działanie 6.2.

Działanie 6.2. – czyli jak założyć firmę

W latach 2007–2013 pula środków przeznaczonych na wsparcie osób zamierzających założyć własną działalność wynosi ponad 450 mln euro i jest w większości rozdzielana w ramach działania 6.2. „Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. W ramach rzeczoności działania umożliwiono wsparcie projektów sprzyjających tworzeniu mikroprzedsiębiorstw lub spółdzielni socjalnych. Charakterystyczna dla tego typu wsparcia jest swoista transformacja dokonująca się podczas trwania projektu. Projekt przyjmuje osoby fizyczne, które następnie pod wpływem działań w projekcie stają się przedsiębiorcami lub zakładają spółdzielnie socjalne. W ramach projektów osoby zamierzające rozpocząć działalność gospodarczą, ale nieposiadające zarejestrowanej działalności gospodarczej w okresie 1 roku przed przystąpieniem do projektu, uczestniczą w szkoleniach, otrzymują wsparcie doradcze, wsparcie pomostowe oraz, co chyba najważniejsze, wsparcie na zakupy o charakterze inwestycyjnym dla nowo założonego podmiotu. Uczestnik projektu po wejściu do projektu uczestniczy w szkoleniach, następnie

przy wsparciu doradców rejestruje podmiot, a następnie wnioskuje o przyznanie wsparcia inwestycyjnego. Każdy z przedsiębiorców uczestniczących w projekcie otrzymuje także wsparcie pomostowe w formie gotówkowej oraz doradczej, wsparcie pomostowe ma w swoim zamierzeniu pomóc nowo powstałemu podmiotowi przetrwać najtrudniejszy okres funkcjonowania – pierwsze 12 miesięcy. Wymiar wsparcia pomostowego zależy od założeń przyjętych przy opracowaniu projektu i może zawierać przekazywanie środków finansowych oraz usług doradczych.

Warto pamiętać, że nie wszystkie rodzaje działalności gospodarczej kwalifikują się do otrzymania wsparcia. Potencjalny uczestnik projektu – przyszły przedsiębiorca powinien sprawdzić, czy planowany przez jego przedsiębiorstwo zakres produktów nie podlega wykluczeniu ze wsparcia w ramach rzeczoności działania. Decydując się na uczestnictwo w takim typie projektu, warto pamiętać, że od dofinansowanego podmiotu wymaga się co najmniej rocznego okresu funkcjonowania.

Przedsiębiorcza dziewczica

Osoba – przyszły przedsiębiorca – uczestnicząc w projekcie, może otrzymać następujące wsparcie finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i budżetu państwa. Warto pamiętać, że celem działania jest promowanie przedsiębiorczości i umożliwianie finansowania w pierwszych miesiącach dla osób nieposiadających dotychczas doświadczenia w prowadzeniu własnej działalności gospodarczej. W ramach wymogów formalnych oznacza to obowiązek spełniania przez beneficjenta ostatecznego warunku swoistego dziewictwa – uczestnikiem projektu może być osoba, która nie prowadziła działalności gospodarczej w okresie do jednego roku od dnia

TABELA 1. ZESTAWIENIE WSPARCIA DLA OSÓB ZAKŁADAJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ

Lp.	Kto	Tytułem	Ile
1	Osoba fizyczna zamierzająca rozpocząć działalność gospodarczą	Dotacja inwestycyjna	Do 40 000 zł Do 20 000 zł ¹
2	Osoba fizyczna zamierzająca rozpocząć działalność gospodarczą	Wsparcie szkoleniowo-doradcze	W zależności od założeń projektu
3	Osoba fizyczna zamierzająca rozpocząć działalność gospodarczą	Wsparcie pomostowe o charakterze finansowo-doradczym (do 12 miesięcy) ²	W zależności od założeń projektu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2008, dokument dostępny on line pod adresem www.funduszeuropejskie.gov.pl.

TABELA 2. BENEFICJENCI OSTATECZNI DZIAŁANIA 2.5. ZPORR – STRUKTURA WIEKU I PŁCI

Wiek od	Wiek do	Liczba	W tym kobiety	W tym mężczyźni
do	25	88	28	60
26	30	151	62	89
31	35	70	38	32
36	40	47	21	26
41	50	58	26	32
51	i więcej	17	6	11
Ogółem		431	181	250

Źródło: Obliczenia własne.

rozpoczęcia uczestnictwa w projekcie. Dodatkowe warunki mogą zostać wprowadzone przez podmioty organizujące nabór do projektów finansowanych w ramach działania 6.2. Warto zatem przed decyzją o uczestnictwie w projekcie zweryfikować, czy kwalifikujemy się do projektu.

Dotychczasowe efekty wspierania przedsiębiorczości

Działanie 6.2. jest praktycznie powieleniem dotychczasowego działania 2.5. realizowanego w latach 204–2006 w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Warto zatem spojrzeć na unikalne badania zrealizowane przez autora na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego opisujące dotychczasowe efekty wdrażania działania 2.5. na Mazowszu.

Wnioski o jednorazową dotację inwestycyjną składane są przez beneficjentów ostatecznych w ramach projektów realizowanych w działaniu 2.5. ZPORR. Wniosek jest składany po zakończeniu szkoleń oraz po zarejestrowaniu przedsiębiorstwa przez beneficjenta ostatecznego. Analizie poddanych zostało 431 wniosków złożonych w ramach realizowanych projektów, ocenionych pozytywnie przez Komisję Oceny Projektów Działania 2.5. ZPORR. Struktura płci i wieku beneficjentów ostatecznych została zaprezentowana w tabeli 2.

Łączna liczba beneficjentów ostatecznych działania 2.5. wynosi 431 osób, z których 42 proc. stanowią kobiety. Warto zauważyć, że oznacza to ponad dwukrotne przekroczenie wskaźników ZPORR (zakładany udział mikroprzedsiębiorstw założonych przez kobiety wynosi 20 proc.). W ramach grupy przedsiębiorców 20,42 proc. stanowią osoby do 25 roku życia, co oznacza przekroczenie wskaźników o 5,42 proc. Szczególnie interesująca wydaje się obecność 17 przedsiębiorców z grupy wiekowej powyżej 51 roku życia. Należy jednakże zauważyć, że podstawową grupą osób zakładających własną działalność gospodarczą są osoby w wieku do 30 roku życia – stanowią one ponad 55,45 proc. populacji. Tak wysoki odsetek osób z tej grupy wiekowej jest szczególnie ważny dla przyszłych decyzji z zakresu podtrzymania działań o podobnym charakterze w kolejnym okresie programowania, oznacza bowiem, że wsparcie ze środków publicznych stanowi być może realną alternatywę dla decyzji o emigracji zarobkowej dla tej najbardziej produktywnej grupy wiekowej. Procentowa struktura płci według grup wiekowych została przedstawiona na rysunku 1.

Struktura płci przedsiębiorców wskazuje na utrzymanie zakładanego parytetu kobiet dla grup wiekowych do 50 roku życia. Szczególną uwagę zwraca fakt wyraźnej dominacji udziału ko-

TABELA 3. STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA BENEFICJENTÓW OSTATECZNYCH

Wykształcenie	Liczba	W tym kobiety	W tym mężczyźni
zawodowe	21	7	14
średnie	207	82	125
wyższe	203	92	111
Ogółem	431	181	250

Źródło: Obliczenia własne.

biet w grupach wiekowych 31–40 lat (54,29 proc.), oznaczać to może silną motywację wśród kobiet do realizacji postaw przedsiębiorczych w tej grupie wiekowej. Przyczyny takich uwarunkowań, o ile znajdą potwierdzenie w dalszych analizach po uzupełnieniu kolejnych informacji o beneficjentach ostatecznych, mogą posłużyć za podstawę do dalszych analiz barier i uwarunkowań postaw przedsiębiorczych wśród kobiet. Struktura wykształcenia beneficjentów ostatecznych została przedstawiona w tabeli 3.

Dominującą grupą osób korzystających ze wsparcia w ramach działania 2.5. ZPORR są osoby o wykształceniu średnim, interesująca wydaje się zbliżona liczba osób o wykształceniu wyższym. Bardzo niewielki odsetek beneficjentów charakteryzuje się wykształceniem zawodowym. Wynik ten można interpretować dwojako: albo osoby o wykształceniu zawodowym nie są zainteresowane uczestnictwem w takiej formie wsparcia, albo wnioskodawcy nie decydują się na rekrutację do tego typu projektów osób z wykształceniem zawodowym np. ze względu na obawę o trwałość przedsiębiorstwa realizowanego przez takie osoby. Okoliczność ta wymaga pogłębionych badań i analiz, jeżeli bowiem potwierdzona zostanie druga hipoteza, oznaczać to może nieefektywne wsparcie i doradztwo realizowane przez wnioskodawców bądź istnienie uprzedzeń ze względu na poziom wykształcenia. Natomiast w przypadku potwierdzenia pierwszej hipotezy oznaczać to może potrzebę wzmocnienia wsparcia dla tej grupy osób w kolejnym okresie programowania. Struktura płci beneficjentów według rodzaju wykształcenia została przedstawiona na rysunku 2.

Analiza struktury płci według grup wykształcenia wskazuje na wzrost udziału liczby kobiet – beneficjentek ostatecznych wraz ze wzrostem ich poziomu wykształcenia.

Dokonując zestawienia powyższych danych, można przedstawić obraz przeciętnego beneficjenta ostatecznego działania 2.5. ZPORR. Jest to osoba w wieku do 30 lat, posiadająca wykształcenie średnie lub wyższe. Dominującym miejscem prowadzenia przedsiębiorstwa są powiaty: miasto stołeczne Warszawa (15,75 proc. z ogółu założonych mikroprzedsiębiorstw), ciechanowski (15,08 proc.), miasto Radom (9,74 proc.), płoński (7,66 proc.), szydlowiecki (7,19 proc.). Kolejnymi powiatami o silnym nasyceniu nowo zarejestrowanymi przedsiębiorstwami

TABELA 4. LOKALIZACJA PRZEDSIĘBIORSTW ZAKŁADANYCH W RAMACH DZIAŁANIA 2.5. ZPORR

Nazwa powiatu	Liczba wskazań	Proc. wskazań
m.st. Warszawa	68	15,78
ciechanowski	65	15,08
m. Radom	42	9,74
płoński	33	7,66
szydlowiecki	31	7,19
m. Ostrołęka	30	6,96
ostrołęcki	24	5,57
radomski	20	4,64

Źródło: Obliczenia własne.

TABELA 5. CHARAKTERYSTYKI OPISOWE WNIOSKÓW O DOTACJĘ INWESTYCYJNĄ

	Całkowity koszt inwestycji	Przyznana kwota dofinansowania	Wkład własny beneficjenta ostatecznego
Wartość maksymalna	229 914,00	20 775,00	209 914,00
Wartość minimalna	6 360,00	4 770,00	1 590,00
Średnia	24 301,11	16 494,55	7 932,40
Dominanta	20 000,00	15 000,00	5 000,00

Źródło: Obliczenia własne.

mi są powiaty: miasto Ostrołęka, ostrołęcki, radomski, miasto Siedlce, łosicki, w ramach realizowanych projektów powstało w nich łącznie 105 przedsiębiorstw (24,36 proc.). Lokalizację zakładanych przedsiębiorstw przedstawiono w tabeli 4.

Kluczowym elementem każdego z projektów jest udzielenie nowo powstałemu mikroprzedsiębiorcy pomocy publicznej w formie jednorazowej dotacji inwestycyjnej. Wskaźniki charakteryzujące poddane analizie wnioski o przyznanie dotacji przedstawia tabela 5.

Przeciętna wysokość przyznanej dotacji wynosiła 24 301,11 zł, najczęstsza wysokość dotacji wynosiła 20 000 zł. Przedsiębiorcy, występując o jednorazową dotację ze środków publicznych, musieli wykazać wkład własny, w 89,31 proc. wniosków wkład własny wykazywany był jako środki na rachunku bankowym przedsiębiorstwa w pozostałych przypadkach był on wnoszony w postaci wkładu rzeczowego – terenu, nieruchomości czy środków trwałych. Przeważająca wartość wkładu prywatnego wynosiła 7 932,40 zł. Przedsiębiorca, wnioskując o jednorazową dotację inwestycyjną, zobowiązany jest do przedstawienia harmonogramu wydatków oraz zakupów, które zostaną sfinansowane z dotacji. Poniżej krótko scharakteryzowano główne kierunki wykorzystania dotacji:¹

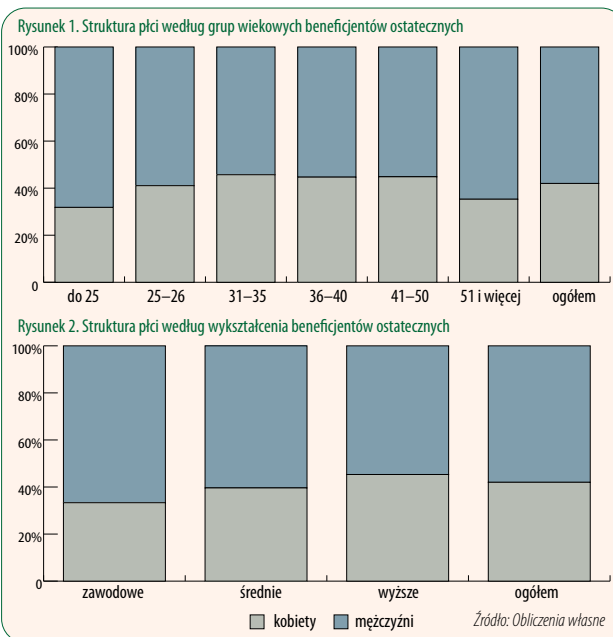
1. Zakup wyposażenia na potrzeby prowadzenia własnej działalności (85,61 proc.) – obejmuje w zależności od rodzaju deklarowanej działalności gospodarczej zakup materiałów biurowych, wyposażenia biura (krzesło, szafa, biurko itp.), wyposażenia sklepu (lady, manekiny, akcesoria).
2. Zakup komputera, kasy fiskalnej lub urządzenia wielofunkcyjnego (44,54 proc.) – powtarzalny zestaw urządzeń komputerowych niezbędnych w prowadzeniu działalności gospodarczej o charakterze usługowym.
3. Zakup środka transportu – samochód osobowy bądź osobowo-dostawczy, wykazywany w 25,52 proc. wniosków, przedsiębiorcy deklarują zakup używanych samochodów².
4. Adaptacja – remont pomieszczenia z przeznaczeniem na siedzibę przedsiębiorstwa wykazywane w 24,13 proc. wniosków.

RAFAŁ KASPRZAK

Pracownik naukowy Szkoły Głównej Handlowej, zatrudniony w Katedrze Poziomu Życia i Konsumpcji. Autor wielu publikacji z zakresu wdrażania funduszy strukturalnych w Polsce. Zakres zainteresowań badawczych obejmuje problematykę wdrażania funduszy strukturalnych oraz ekonomicznych aspektów rozwoju kultury i przemysłów kultury. Jest jednocześnie doradcą i certyfikowanym trenerem z zakresu pozyskiwania środków pochodzących z funduszy strukturalnych UE oraz autorem licznych wniosków o dofinansowanie projektów. Specjalizacja zawodowa to doradztwo i zarządzanie projektami finansowanymi ze środków publicznych. Absolwent studiów Master of Business Administration w Ecole Supérieure de Commerce de Rennes (Francja).

Fot. Archiwum prywatne

5. Zakup towarów – materiałów (11,60 proc.) – zakup towarów niezbędnych do rozpoczęcia działalności handlowej. Analiza planowanych zakupów wykazała ich adekwatność do rodzaju działalności gospodarczej, natomiast różnorodność zakupów nie pozwoliła, wbrew zamierzeniu badawczym autora, na opracowanie dokładnych zestawień poza przedstawionymi powyżej wartościami zagregowanymi.³ Decyzje zakupowe beneficjentów były ściśle określone i dostosowane do wysokości przewidywanego w projekcie dofinansowania. Pewną wątpliwość budzi wskazanie przez 50 beneficjentów ostatecznych potrzeby zakupu towarów – materiałów obrotowych, wydaje się, że taki rodzaj zakupu nie powinien być finansowany ze środków jednorazowej dotacji inwestycyjnej, jednakże dokładna analiza takich przypadków wskazała, że dotyczą one zakupu towarów przez osoby decydujące się na działalność handlową – sprzedaż odzieży używanej. Pomimo zrozumienia trudności finansowych takich beneficjentów ostatecznych autor poddaje w wątpliwość taki kierunek wydatkowania środków pochodzących z dotacji inwestycyjnej. Należy jednakże podkreślić, że w dokumentacji dotyczącej dotacji inwestycyjnych nie wymieniono enumeratywnie rodzajów zakupów kwalifikujących się do wsparcia. Deklarowane rodzaje działalności przez mikroprzedsiębiorstwa zakładane w ramach projektów przedstawia tabela 6.

TABELA 6. DEKLAROWANY RODZAJ DZIAŁALNOŚCI BENEFICJENTÓW OSTATECZNYCH

Kod PKD	Liczba wskazań	Opis rodzaju działalności
5020	18	Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych; pomoc drogowa
9302	16	Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne
7487	15	Działalność komercyjna pozostała
5242	15	Sprzedaż detaliczna odzieży
5248	14	Sprzedaż detaliczna pozostała w wyspecjalizowanych sklepach
7440	13	Reklama
7414	12	Doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania
8042	11	Kształcenie ustawiczne dorosłych i pozostałe formy kształcenia, gdzie indziej niesklasyfikowane

Źródło: Obliczenia własne.

FUNDUSZE NA ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W LATACH 2007–2013**W jaki sposób mogą dostać dofinansowanie na założenie przedsiębiorstwa?**

W latach 2007–2013 kluczowym instrumentem wspierającym zakładanie nowych przedsiębiorstw jest działanie 6.2. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Uczestnik projektu realizowanego w ramach tego działania może otrzymać pomoc o charakterze szkoleniowym, doradczym oraz – co chyba najważniejsze – finansowym.

Ile mogą dostać dla swojego przedsiębiorstwa?

Wartość i zakres wsparcia zależy od założeń projektu. W dokumentacji opisującej to działanie podano maksymalny pułap finansowy – do 40 000 zł dla przedsiębiorcy lub do 20 000 zł na członka spółdzielni bądź spółdzielni socjalnej. W dokumentacji zasugerowano także wsparcie pomostowe – comiesięczne, o charakterze finansowym oraz doradczym. Proszę jednakże pamiętać, że podmiot realizujący projekt może opracować inne założenia dotyczące wsparcia w ramach działania 6.2.

Kiedy mogą złożyć projekt na swoje mikroprzedsiębiorstwo i otrzymać dofinansowanie w działaniu 6.2?

Projekty mogą przygotować np.:

- szkoły wyższe
- organizacje pozarządowe
- instytucje rynku pracy
- inne podmioty

Po zatwierdzeniu i podpisaniu umowy podmiot realizujący projekt ogłasza nabór osób chętnych do założenia przedsiębiorstwa i otrzymania dotacji. Dopiero wtedy przyszły przedsiębiorca może składać wniosek o dofinansowanie.

Jakie warunki muszą spełnić, aby otrzymać wsparcie?

Wymogiem formalnym jest, aby osoba fizyczna zamierzająca rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej nie posiadała zarejestrowanej działalności gospodarczej w okresie 1 roku przed przystąpieniem do projektu. Proszę także pamiętać, że podmiot realizujący projekt może indywidualnie zaostriżyć kryteria naboru i skierować wsparcie do określonej grupy społecznej.

Jak będzie wyglądała procedura zakładania firmy w ramach działania 6.2?

Przyszły przedsiębiorca musi uzyskać informację o podmiotach realizujących projekty w ramach działania 6.2., a następnie:

1. Przejść procedurę rekrutacji – zaplanowaną przez podmiot realizujący projekt
2. Uczestniczyć w szkoleniach
3. Zarejestrować przedsiębiorstwo
4. Złożyć wniosek o przyznanie dotacji inwestycyjnej

5. Prowadzić przedsiębiorstwo przez okres 12 miesięcy

Na co mogą wydać otrzymane środki?

W dniu oddania artykułu do druku nie było ścisłych wytycznych określających kierunek zakupów. Ważne, aby środki te zostały wydane na zakupy o charakterze inwestycyjnym, np. środki trwałe, sprzęt, niż na zakupy towarów obrotowych. Proszę sprawdzić strukturę zakupów opisaną w artykule.

Gdzie uzyskać informacje o projektach w ramach działania 6.2. realizowanych w moim województwie?

Informacje na temat podmiotów realizujących projekty w ramach działania 6.2. można uzyskać w urzędach marszałkowskich i punktach informacji o funduszach strukturalnych.

Czy są jeszcze jakieś inne działania, w których można otrzymać wsparcie na zakładanie działalności gospodarczej?

Owszem. Wsparcie można otrzymać także w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich – działanie „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”.

W tym działaniu mogą uczestniczyć osoby fizyczne lub osoby prawne, lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, które prowadzą (podejmują) działalność jako mikroprzedsiębiorstwo zatrudniające poniżej 10 osób, i mające obrót nieprzekraczający równowartości w zł 2 mln euro.

Osoby te mogą otrzymać wsparcie w wysokości:

Do 100 000 zł (25 616,1 euro) – jeśli biznesplan przewiduje utworzenie od 1 do 2 miejsc pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne, co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji.

Do 200 000 zł (51 232,1 euro) – jeśli biznesplan przewiduje utworzenie powyżej 2 i mniej niż 5 miejsc pracy (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne), co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji.

Do 300 000 zł (76 848,2 euro) – jeśli biznesplan przewiduje utworzenie co najmniej 5 miejsc pracy (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne), co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji.

Jednakże wsparcie otrzyma ten przedsiębiorca, którego siedziba, oddział lub miejsce zamieszkania oraz, w przypadku operacji związanych z nieruchomością, miejsce położenia nieruchomości, znajdują się:

- a) w miejscowości należącej do: gminy wiejskiej albo gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, albo gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców
- b) na obszarach wiejskich zgodnie z najszerszą definicją, tj. miejscowości należącej do: gminy wiejskiej albo gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 20 tys. mieszkańców, albo gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców.

Dominującą formą działalności były usługi w zakresie motoryzacyjnym, kosmetycznym oraz sprzedaż ze wskazaniem na sprzedaż odzieży używanej w formie dyskontów. W powyższym zestawieniu wykazano rodzaje działalności gospodarczej wskazywane przez co najmniej czterech beneficjentów ostatecznych. Zakładane mikroprzedsiębiorstwa mają formę jednoosobowej działalności gospodarczej opartej na rozliczaniu się poprzez podatek dochodowy od osób fizycznych. Przedsiębiorcy wykazywali następujące czynniki w prowadzonej analizie SWOT: ● Unikalność oferty – dostosowanie do potrzeb konkretnych grup klientów ● Obawa przed zagrożeniem ze strony konkurentów przy jednoczesnym braku czynników przewagi konkurencyjnej ● Dominacja strategii cenowej jako głównej formy pozyskiwania klienta ● Silna motywacja do prowadzenia własnej działalności gospodarczej przy jednoczesnym braku doświadczenia w zakresie pracy na własny rachunek ● Brak środków umożliwiających rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej ● Nieznajomość przepisów z zakresu uruchamiania własnego przedsiębiorstwa ● Atrakcyjna lokalizacja jako drugi po cenie element marketingu ● Elastyczność i skłonność do dopasowania się do potrzeb klientów.

wacja do prowadzenia własnej działalności gospodarczej przy jednoczesnym braku doświadczenia w zakresie pracy na własny rachunek ● Brak środków umożliwiających rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej ● Nieznajomość przepisów z zakresu uruchamiania własnego przedsiębiorstwa ● Atrakcyjna lokalizacja jako drugi po cenie element marketingu ● Elastyczność i skłonność do dopasowania się do potrzeb klientów.

Młodzież w działaniu 2.5. ZPORR

W ramach zbadanej populacji beneficjentów ostatecznych wśród 88 przedsiębiorców, którzy założyli mikroprzedsiębiorstwo, struktura deklarowanego zakresu działalności gospodarczej wyglądała w sposób przedstawiony w tabeli 7.

W strukturze deklarowanego zakresu działalności gospodarczej przez młodzież widać zatem podobną strukturę działań jak w przypadku całej populacji beneficjentów ostatecznych, co niewątpliwie oznacza, że powyższe rodzaje działalności charakteryzują się relatywnie niewielkimi finansowymi barierami wejścia i są szczególnie atrakcyjną formą dla realizacji marzeń o własnym przedsiębiorstwie. ■

TABELA 7. DEKLAROWANY RODZAJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MŁODZIEŻY

Ogółem		
5020	9	Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych; pomoc drogową
7440	8	Reklama
7487	8	Działalność komercyjna pozostała
8042	6	Kształcenie ustawiczne dorosłych i pozostałe formy kształcenia, gdzie indziej niesklasyfikowane
7250	5	Konserwacja i naprawa maszyn biurowych, księgujących i sprzętu komputerowego
7222	4	Działalność w zakresie oprogramowania, pozostała
9302	4	Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne
7420	4	Działalność w zakresie architektury i inżynierii
5242	4	Sprzedaż detaliczna odzieży
5263	4	Sprzedaż detaliczna pozostała prowadzona poza siecią sklepową

Źródło: Obliczenia własne.

Przypisy

1. Opracowanie własne.
2. Na podstawie wysokości kosztu zakładanego na zakup samochodu przez mikroprzedsiębiorcę deklarowany koszt na podstawie analizy rynku samochodów nie pozwala na zakup nowego samochodu.
3. Wykazywane przez beneficjentów planowane zakupy charakteryzowała duża różnorodność, przedsiębiorcy zadeklarowali np. zakup jachtu, wylęgarni dla strusiów czy quadów.
4. Dla osób zakładających spółdzielnię socjalną dla każdego członka spółdzielni.
5. Pierwsze 6 miesięcy wsparcia wynika z założeń projektu, o następne 6 wnioskuję zainteresowany podmiot.